

Tallinna Loomaaed
Tegevusaruanne 2020

Sisukord

Tegevusaruanne 2020	1
Kollektsioon	3
Kollektsiooni lisandunud olulisemad liigid ja uued loomad	3
Aasta sündmused	4
Liigid, isendid ja seltsid	6
Loomade heaolu. Keskkonnarikastamine ja treenimine	14
Veterinaaria	16
Teadus- ja arendustegevus.....	17
Uued ekspositsioonid ja rajatised	18
Haridustegevus ja üritused.....	20
Külastajad	26
Liigikaitse	28
Koostöö	30
Organisatsioon ja meie inimesed	31
Loomaia omatulud	34
Tallinna loomaaed arvudes	34

Esilehel Prževalski hobused. Foto: Karmel Ritson

Jääkaru Rasputin. Foto: Inari Leiman

Kollektsioon

Kollektsiooni lisandunud olulisemad liigid ja uued loomad

Seoses Covid-19 pandeemiast põhjustatud eriolukorraga oli igasugune loomade transport suureks väljakutseks. Kvaliteetse ja mahetingimustes kasvatatud toidu tagamiseks kiskjatele keskenduti kollektsioonis olemasolevate söödaloomade populatsioonide uuendamisele, et tagada nende rühmade edukas paljunemine. Sellega tagati mahetingimustes kasvatatud sööda kõrge kvaliteet. Juurde hangiti laborihiiri (*Mus musculus*), laborirotte (*Rattus norvegicus*), küülikuid (*Oryctolagus cuniculus*), merisigu (*Cavia porcellus*), hulginisa-rotte (*Mastomys natalensis*) ja söödaputukateks madagaskari sisiprussakaid (*Gromphadorhina portentosa*).

Lindude kollektsiooni toodi täiendust haha (*Somateria mollissima*) ja tulipardi (*Tadorna ferruginea*) isendite näol.

Täiendati ka mageveekalade kollektsiooni, tuues juurde uusi liike: punapiraaja (*Pygocentrus nattereri*), india sulgselgkala (*Chitala chitala*), rüüsäga (*Pterygoplichthys sp* ja *Barbus sp*). Mereveekalade kollektsiooni täiendati liikidega rebas-küülikkala (*Siganus vulpinus*), kollasaba-krüsipter (*Chrysiptera parasema*), harilik meriroosahven (*Amphiprion ocellaris*), merikirurg (*Paracanthurus hepatus*), kollakõht-krüsipter (*Chrysiptera hemicyanea*), kollane sebrasoom (*Zebrasoma flavescens*) ja kaksoga-keerubkala (*Centropyge bispinosus*). Lisaks toodi ka puhastaja-krevette (*Lysmata amboiensis*).

Aasta võtmesündmuseks võib pidada kollektsiooni täiendamist isase jääkaruga. Jääkaru Rasputin toodi Tallinnasse Inglismaalt Yorkshire Wildlife Park'ist eesmärgiga paaritada teda jääkaru Friidaga järglaste

saamiseks. Tallinna loomaaeda toodi Rasputin Euroopa Loomaaedade ja Akvaariumite Assotsiatsiooni (EAZA) jääkarude paljundusprogrammi koordinaatori soovitusel.

Tallinna loomaaiaist saadeti loomi Lätti, Hispaaniasse, Prantsusmaale, Tšehhi, Slovakkiasse, Saksamaale, Ukrainasse.

Aasta sündmused

JÄÄKARUDE VAHETAMINE

EAZA jääkarude paljundusprogrammi koordinaatori soovitusel saadeti 3. novembril Tallinna loomaaiaist ära siin 2017. aastal Friidale sündinud isane jääkaru Aron. Tema uueks koduks sai La Flèche loomaaed Prantsusmaal. Aron sai seal enda paariliseks Hellabrunni loomaaiaist pärit emase jääkaru Quintana.

Aroni üleviimine teise loomaaeda tegi võimalikuks Tallinnasse uue isase jääkaru toomise. EAZA jääkarude paljundusprogrammi soovitusel valiti Tallinnas elava emajääkaru Friida paariliseks jääkaru Rasputin Yorkshire Wildlife Park'ist Inglismaalt. Moskva loomaaias 2007. aastal sündinud Rasputin ehk Raspi on andnud neli järglast ja Tallinnas sündinud Friida on enne Aroni sündi ilmale toonud praegu Viini loomaaias elava jääkaru Nora. Rasputin saabus Tallinnasse 20. novembril.

Mõlemad transpordid olid keerukad ja nende planeerimine ajamahukas. Rasputini transport Suurbritanniast pidi võimalike tõrgete vältimiseks toimuma enne Brexitiga seotud seadusandluse jõustumist.

Friida ja Rasputin. Foto: Inari Leiman

MEREAKVAARIUMI RENOVEERIMINE

Aasta lõpus alustati suures troopikamajas paikneva merekavaariumi renoveerimisega. Ümber ehitati filtrisüsteem, välja vahetati torustiku kontrollid ja pumbad ning paigaldati varasematest

ökonoomsemad LED valgustid. Renoveeritud mereakvaariumis on paremad tingimused kaladele ja korallidele ning kollektsiooni saab täiendada uute atraktiivsete liikidega.

HABEKOTKA TIBUD

Loomaaia inkubaatoris koorusid kaks habekotka (*Gypaetus barbatus*) tibu. Loomaaiatöötajad kasvasid mõlemad üles ja nad elasid mõnda aega vanalindude läheduses. Euroopas haruldaseks muutunud linnuliigi üks poeg sai uue kodu Praha loomaaias Tšehhis, teise isendi ärasaatmine lükkus Covid-19st tingitud eriolukorra tõttu edasi.

KAAMELIPOJAD

Kahel kaksküürkaamelil ehk baktrianil (*Camelus bactrianus*) sündisid maikuus järglased, mõlemad kaamelipojad olid isased. Heledakarvalise Buduri poeg paistis silma oma valge värvusega, Habibali poeg oli tavapärase pruuni karvaga.

Kaamelid. Foto: Karmel Ritson

LAKKLAMMASTE TRANSPORT UKRAINASSE

Tallinna loomaaed lõpetas 2020. aastal lakklammaste (*Ammotragus lervia*) pidamise, eesmärgiga saada ruumi juurde teiste mägilamba- ja kaljukitseliikide jaoks. Loomaaial on kavas edaspidi kõiki uluklambaid ja -kitsi pidada alpinaariumi territooriumil ning selleks on vaja loobuda mõningatest vanades aedikutes elavatest liikidest. Loomade transport ja transpordidokumentide vormistamine väljaspool Euroopa Liitu oli keeruline ning aeganõudev ettevõtmine, kuid oktoobrikuus saadeti 18 lakklammast Tallinnast oma uude koju Feldman Ecoparki Harkovi oblastis.

KURGEDELE UUE TALVEMAJA PAIGALDAMINE

Valgekurgedele paigaldati uus talvemaja ning uus aiavõrk.

MANULI AEDIKU LAIENDAMINE

Aasta alguses laiendati manuli (*Otocolobus manul*) aedikut väikeste kiskjate kompleksis. Laiendatud aediku näol sai manul ligikaudu 30 m² suurema ja valgusküllase uue kodu.

UUED TERRAARIUMID

Aasta lõpus valmisid kaks uut terraariumi, mis paigutati paksunahaliste majja. Üks terraarium võimaldab kolleksioonis edaspidi pidada kodurotti (*Rattus rattus*). Teine sai aga uueks elupaigaks seni tagaruumides peetud ilusatele nõtketele sisalikele tokeedele (*Gekko gecko*), kes said endale märkimisväärselt paremad elutingimused ja keda nüüd ka külastajad vaadata saavad. Samuti renoveeriti paksunahaliste majas üks suure mao eluase.

Albiino tiigerpüüton uuendatud eluasemes. Foto: Inari Leiman

Loomaaia liigikaitseuringute keskuses elavad ja paljunevad kriitiliselt ohustatud euroopa naaritsad.

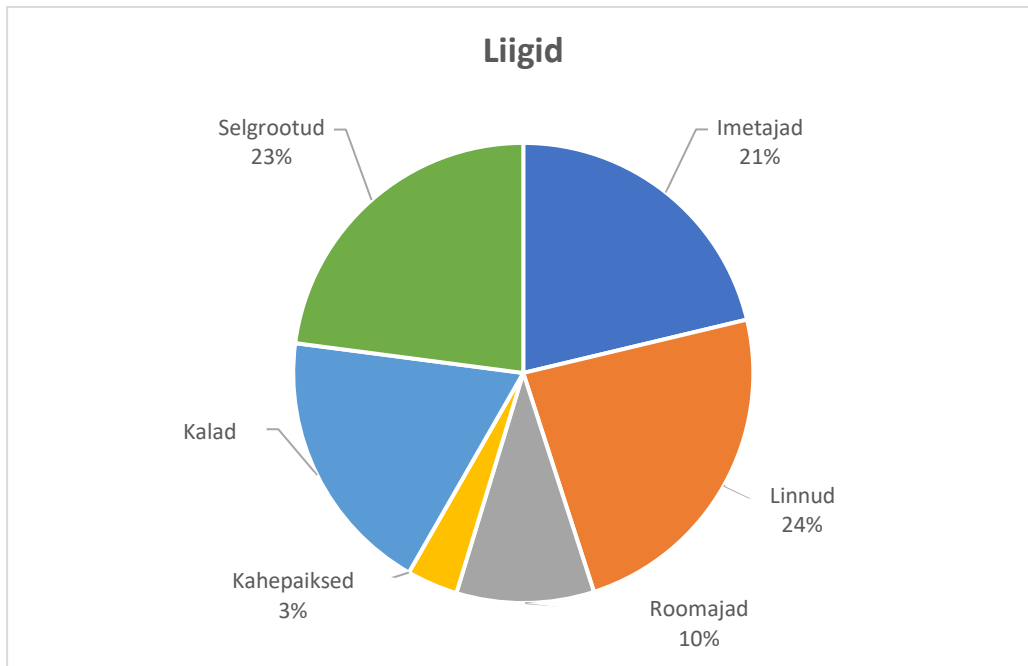
Liigid, isendid ja seltsid

2020. aasta lõpuks oli Tallinna loomaaia kolleksioonis ca 7970 isendit 362 liigist.

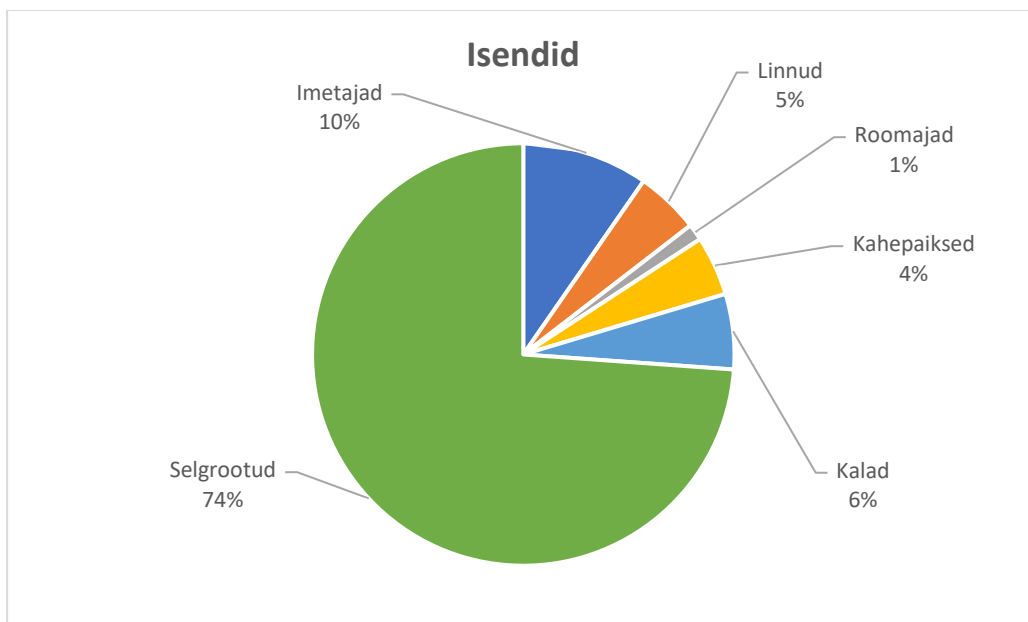
	Liike	Isendeid
Imetajad	77	770
Linnud	86	389
Roomajad	35	101
Kahepaiksed	13	364
Kalad	68	ca 460
Selgrootud	83	ca 5890
Kokku	362	7970

Tabel 1

KOLLEKTSIOONI LIIGILINE JA ISENDILINE JAOTUMUS

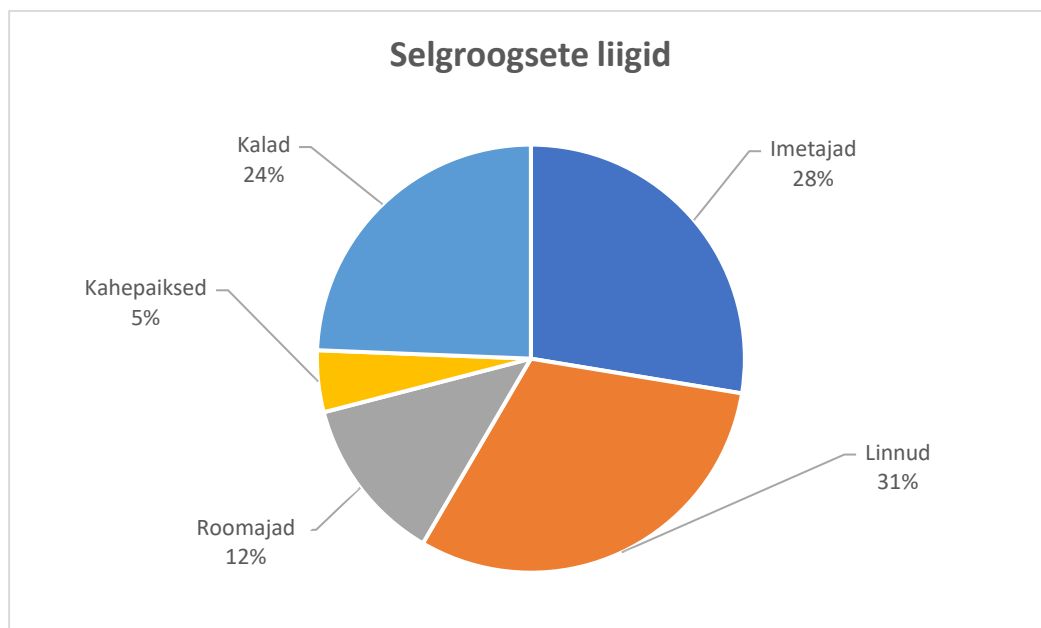

Joonis 1. Kolleksiooni liigiline jaotumus

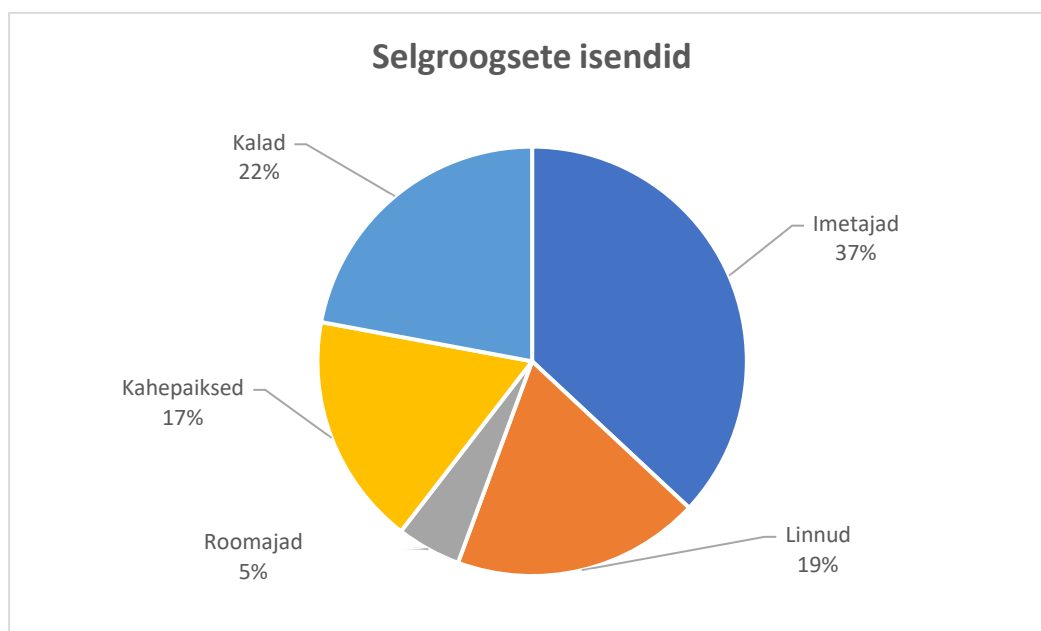

Joonis 2. Kolleksiooni isendiline jaotumus

SELGROOGSETE LIIGILINE JA ISENDILINE JAOTUMUS

Joonis 3. Selgroogsete liigid

Joonis 4. Selgroogsete isendid

	2020	sünd	sisse	surm	välja
Imetajad	863	127	4	178	55
Linnud	429	35	2	72	5
Roomajad	109	0	0	6	0
Kahepaiksed	295	81	0	12	0
Kalad	609	46	211	221	0
Selgrootud	5831	6	530	93	0
Kokku	8136	295	747	582	60
Selgroogsed	2305	289	217	489	60

Tabel 2

Jaapani makaak pojaga. Foto: Inari Leiman

IMETAJAD

Selts	Selts ladina keeles	Isendite arv	Liikide arv
Sõralised	<i>Artiodactyla</i>	362	27
Kiskjalised	<i>Carnivora</i>	157	20
Närilised	<i>Rodentia</i>	115	11
Esikloomalised	<i>Primates</i>	88	11
Kabjalised	<i>Perissodactyla</i>	23	3
Kaksikeeshambulised	<i>Diprotodontia</i>	12	2
Jäneselised	<i>Lagomorpha</i>	7	1
Vööloomalised	<i>Cingulata</i>	3	1
Londilised	<i>Proboscidea</i>	3	1
		770	77

Tabel 3

Raipekotkas. Foto: Jevgeni Grigorjev

LINNUD

Selts	Selts ladina keeles	Isendite arv	Liikide arv
Hanelised	<i>Anseriformes</i>	152	21
Kanalised	<i>Galliformes</i>	69	15
Haukalised	<i>Acciptriformes</i>	55	13
Kakulised	<i>Strigiformes</i>	35	8
Värvulised	<i>Passeriformes</i>	13	6
Kurelised	<i>Gruiformes</i>	20	6
Papagoilised	<i>Psittaciformes</i>	8	6
Flamingolised	<i>Phoenicopteriformes</i>	13	1
Pelikanilised	<i>Pelecaniformes</i>	8	2
Toonekurelised	<i>Ciconiiformes</i>	5	1
Tuvilised	<i>Columbiformes</i>	3	2
Käolised	<i>Cuculiformes</i>	3	2
Jaanalinnulised	<i>Struthioniformes</i>	1	1
Sarvlinnulised	<i>Bucerotiformes</i>	2	1
Siniraalised	<i>Coraciiformes</i>	2	1
		389	86

Tabel 4

Kollane anakonda. Foto: Inari Leiman

ROOMAJAD

Selts	Selts ladina keeles	Isendite arv	Liikide arv
Soomuselised	<i>Squamata</i>	64	27
Kilpkonnalised	<i>Testudines</i>	32	5
Krokodillilised	<i>Crocodylia</i>	5	3
		101	35

Tabel 5

Vaigu-lehekonn. Foto: Inari Leiman

KAHEPAIKSED

Päriskonnalisel *Anura*

	Arv
Liigid	13
Isendid	364

Tabel 6

Punapiraajad. Foto: Inari leiman

KALAD

Selts	Selts ladina keeles	Isendite arv	Liikide arv
Ahvenalised	<i>Perciformes</i>	233	30
Sägalised	<i>Siluriformes</i>	67	20
Hammaskarbilised	<i>Cyprinodontiformes</i>	50	2
Karpkalalised	<i>Cypriniformes</i>	17	3
Haratsiinilised	<i>Characiformes</i>	35	4
Ateriinilised	<i>Atheriniformes</i>	43	2
Hulkuimelised	<i>Polypteriformes</i>	7	2
Ronikalalised	<i>Anabantiformes</i>	3	1
Kerakalalised	<i>Tetraodontiformes</i>	2	2
Luukeelised	<i>Osteoglossiformes</i>	2	1
Kotkasrailised	<i>Myliobatiformes</i>	2	1
		461	68

Tabel 7

SELGROOTUD

Selgrootuid oli kokku 83-st liigist ligikaudu 5890 isendit.

Leopardkilpkonn treeningul. Foto: Inari Leiman

Loomade heaolu. Keskkonnarikastamine ja treenimine

Covid-19 pandeemia mõjutas tugevalt töötajate koolitamist, loomade heaolu tööühma tegevust ja treenimisprojektide algatamist. Pandeemiast tulenevalt võeti nii töötajate kui ka võimalike loomade nakatumise vältimiseks kasutusele ettevaatusabinõud, millega viidi töötajate omavahelised kontaktid miinimumini. Keskkonnarikastamise ja treenimise tööühm käis koos ühel korral.

Igapäevatöö uuendusena alustati loomade treenimise ja keskkonnarikastamise digitaalsed protokollimist. Ulukihooldajad hakkasid selleks kasutama tahvelarvuteid ja sisestasid treenimise tulemused koheselt. Varasemalt toimus loomade treenimise ja keskkonnarikastamise protokollimine paber kandjal. Alustati ka loomade toiduratsioonide analüüsimisega ja muudatussoovituste andmisega.

Jätkati loomade treenimist eesmärgiga muuta talitamis- ja veterinaarprotseduurid hõlpsamini ja loomadele stressivabamalt läbiviidavaks. Naaritsaholdajad läbisid emaste naaritsate treenimise koolituse ja lihtsustasid loomade treenimisega oluliselt tupenõreproovide võtmise protseduuri paaritamisperioodil.

Leopardkilpkonni treniiti transpordikasti minema ja kaldteed pidi üles ronima. Transpordikasti minemist harjutati ka vilgaste leemurite ja surikaatidega, sest neid on seal hõlpsam kaaluda. Transpordikastiga harjumise jaoks treniiti ka ninasarvikuid ning õueaedikust läbi transpordikasti edasi-tagasi liikumisega valmistati eelkõige transpordiks ette noort ninasarvikut Kibetat.

Elukeskkonna rikastamisel pakuti loomadele nende igapäevaelu mitmekesistamiseks ja meelte ergutamiseks erinevaid väljakutseid, alates peamurdmisest toidu kättesaamisel kuni joonistamise ja

pallimänguni välja. Lindudele ja primaatidele peideti toitu kasepakkudesse ja kändudesse uuristatud aukudesse. Elevantidele serveeriti toitu autorehvi sisse, rookasside, jääkarude, ilveste, manuli ja amuuri leopardide aedikutesse puistati aga kaneeli ja karrit loomade haistmismeele ergutamiseks ja nende liikuma ärgitamiseks. Emaelevantide lemmiktegevus füüsiliseks treeninguks oli pallimäng koos talitajatega.

Šimpansitele antud vilepill ja rasvakriidid tõid välja nende kujutava kunstiga tegelemise eelistamise.

Šimpans Quincy ja tema joonistus. Fotod: Inari Leiman

Šimpans Betty ja temaga koos Tallinna loomaia mitu kuud väldanud tähelelend maailmameedias sai alguse loomaia Facebooki kontole postitatud videost, kus Betty haaras siseaedikusse rikastamisvahendina jäetud põrandaharja ja võttis hoogsalt ette akna- ning põrandapesu.

Treenimine. Kibibi tuli Kibeta järel läbi transpordikasti õue. Foto: Inari Leiman

Veterinaaria

Laboratoorsed uuringud telliti Riiklikust Veterinaarlaboratooriumist, kes teostas parasitoloogilisi, bakterioloogilisi, virooloogilisi, vere seroloogilisi ja histoloogilisi uuringuid. Loomaaias kohapeal tehti vere biokeemilisi ja hematoloogilisi uuringuid.

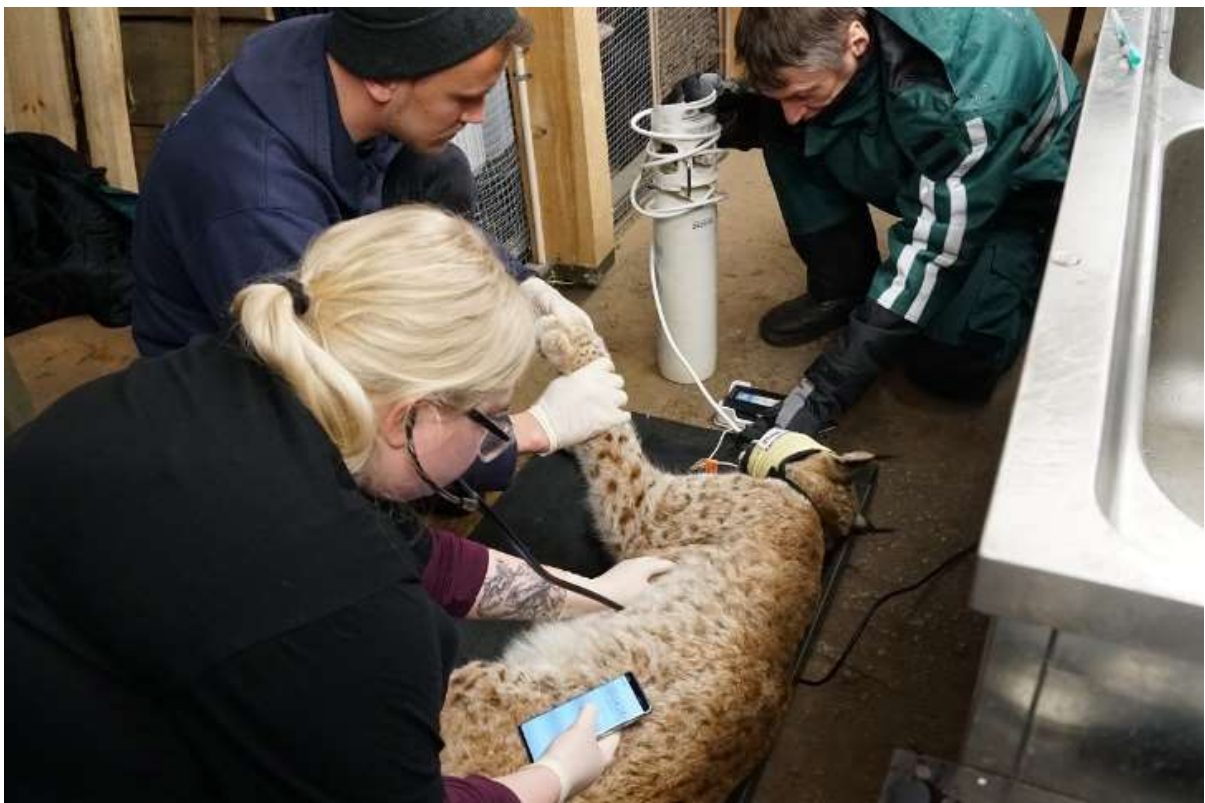
Profülaktilise tööna vaksineeriti imetajaid, dehelmintiseeriti kiskjaid, sõralisi ja kabjalisi, linde ja terraariumiloomi ning tehti parasiiditõrjet.

Sõrgu värgiti keerdsarvkitsedel ja lakkammastel, Dalli lumelammastel, tagakaspia uriaalidel ja ida-sinilammastel. Kurgedel ja toonekurgedel kontrolliti üle tiivad ja nokad, mida kärbiti või korrigeeriti.

Seitsmelt pintšetamariinilt võeti karvaproove, mis saadeti Kopenhaageni loomaaeda, kus viiakse läbi Euroopa loomaaedades elavate pintšetamariinide geneetilisi uuringuid.

Koostöös Eesti Maaülikooliga viidi läbi aasia lõvide, amuuri leopardide ja lumeleopardide terviseuuringud. Jääkaru Friida ultraheliuuringu teostas Eesti Maaülikool.

Põhjaliku tervisekontrolli läbisid loomaaia tunnusloomad ilvesed, keda pärast uinutamist kaaluti ja mõõdeti, kuulati nende südant ning kontrolliti kõrvu, karvkatte korrasolekut, küüniseid ja liigeste liikuvust ning võeti vereanalüüsiks verd.

Ilves Dikuša tervisekontroll. Vasakult loomaaia töötajad loomaaarsti abiline Maarja-Liis Karpson, loomaaarst Pjotr Korolkovs ja karantiinitöeline Sergei Mihhaljov. Foto: Inari Leiman

Veebruaris 15-aastaseks saanud ja 110,5 kilo kaalunud aasia lõvi Tori üldanesteesias toimunud tervisekontrolli käigus võeti bioproove, sh DNA proov, kuulati südant, mõõdeti vererõhku, pikkust ja kaalu, puhastati kõrvu, vaadati üle kihvad ja purihambad ning lõigati küüniseid.

Aasia lõvi Tori tervisekontroll. Vasakult loomaiaa töötajad loomaarst-osakonnajuhataja Rene Saimre, loomakasvatuse spetsialist Anne Saluneem ja Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi vanemloomaarst Aleksandr Semjonov. Foto: Inari Leiman

Teadus- ja arendustegevus

Teadus- ja arendustegevus on Tallinna Loomaaias koondunud peamiselt liigikaitseuuringute keskusesse. Teadustegevuse raames tegeletakse lisaks euroopa naaritsale ka teiste ohustatud liikide uurimisega. Selgitatakse välja naaritsa sigimisbioloogia iseärasusi ja tegeletakse geneetiliste uuringutega. Jätkatakse euroopa naaritsa üle-euroopalise asurkonna koordineerimise ja suguregistri pidamisega.

Liigikaitse keskuses paljundati euroopa naaritsaid vastavalt liigi koordinaatori paljundusplaanile. Paljundustegevuse tulemusel sündis 13 naaritsat, aasta jooksul suri 8 naaritsat. Paljundusprogrammi raames saadeti Hollandi ja Prantsusmaa loomaaedadesse 5 naaritsat. Taasasustamisprogrammi raames Hiiumaale loomi ei viidud.

Naaritsahooldajad läbisid emaste naaritsate treenimise koolituse ja lihtsustasid loomade treenimise läbi oluliselt paaritamisperioodil tupenõreproovide võtmise protseduuri.

Märtsis viidi euroopa naaritsa EEP suguregistri haldamine üle *ZIMS for Studbooks* süsteemi. Läbiti vastav koolitus. Naaritsapäev viidi läbi veebis, kus naaritsahooldajad tutvustasid loomi ja oma igapäevatööd videoklipis <https://www.youtube.com/watch?v=HgB6ZFIAQLA>.

Liigikaitse uuringute keskuses avati kaasaegne naaritsakompleks, kus enne loomade sissekolimist aitasid aedikuid sisustada talitajad, loomaia sõbrad ja vabatahtlikud. Märtsis koliti esimesed loomad vastvalminud naaritsakompleksi. Loomade kolimisest valminud video postitati sotsiaalmeediasse <https://www.facebook.com/tallinnzoo/videos/138678407587247>.

Keskkonnaministeerium avaldas video euroopa naaritsa paljundusprogrammist ja Euroopa Liidu struktuurifondi rahastusega valminud uuest euroopa naaritsa aedikute kompleksist valminud video <https://www.facebook.com/keskkonnaministeerium/videos/315500116333141>.

Biopanka koguti üle 1900 bioloogilise proovi edaspidisteks teadusuuringuteks. Loomaia põhikollektsioonist võeti ca 276 isendilt 1415 proovi ja väljaspoolt loomaia kollektsiooni koos sorteerimata proovide ligikaudse arvuga 491 proovi.

Liigikaitseuuringute keskuse DNA-uuringute labor kogus ohustatud liikidelt koeproove. Tehti Eestist leitud metslemmingu, kes jõudis uurijateni tänu loomaia looduskooli õpilasele ja tema vanaemale, analüüs ja avaldati artikkel Eesti Looduse märtsinumbris.

Metslemming. Foto: Uudo Timm

Alustati loomade toiduratsioonide analüüsimise ja muudatussoovituste andmisega. Koostati kollektsioonianalüüs 2019. aasta muutuste kohta loomade arvukuses ja liigilises koosseisus klasside kaupa. Analüüs koostati ka 10 aasta muutuste kohta (2010-2020). Koordineeriti 2020. aasta loomade inventuuri läbiviimist ja uuendati andmeid ZIMSis (Zoological Information Management System). Alustati keskkonnarikastamise elektroonilise salvestamisega.

Ajakirjas „Mammal Research“ avaldati teadusartiklina Eesti lendorava populatsioonigeneetika uuring Genetic diversity in Siberian flying squirrel (*Pteromys volans*) in its western frontier with focus on Estonian population. Grete Nummert, Anu Aaspõllu, Kristiina Kuningas, Uudo Timm, Ilpo K. Hanski, Tiit Maran (2020).

Uued ekspositsioonid ja rajatised

Töö jätkus kahe suure ekspositsiooniga – Pilvemetsa ehk Kagu-Aasia troopilise vihmametsa siseekspositsiooniga ja valdavalt maastikuarhitektuurse lahendusega Tiigrioruga.

Euroopa Regionaalarengu Fondi rahvusvahelise pereturismi atraktsioonide programmi rahastusega Pilvemetsa valmimise aega pikendati kuni 2023. aasta kevadeni. Ekspositsiooni ehitushange kuulutati välja aasta alguses, kuid hanke võitja väljakuulutamine viibis. Ehitustööde leping sõlmiti ettevõttega Ehitus5ECO OÜ.

Tiigrioru projekti teostas suvel SWECO Projekt AS. Tiigrioru ehitaja leidmiseks kuulutas Tallinna Linnavaaramet välja riigihanke, mis ebaõnnestus, kuna soovitud kvaliteediga tulemust ei olnud esialgu kavandatud maksumusega võimalik saavutada.

Lõpetati Veskimetsa puhkeala ehitamine. Kunagiste sõjaväeladude jäänukina Veskimetsa ääres paiknenud betoonplokkidest rinnatise asemele rajati haljastusega ja pinkidega puhkeala, mida ilmestavad loomaaias varasematel aastatel toimunud Läänemeremaade animalistliku skulptuuri festivalidel valminud 13 tööd. Ala projekteeris Kersalu Projektibüroo OÜ ja ehitas Tallinna Teede AS.

Veskimetsa puhkeala. Foto: Inari Leiman

Amuuri leopardide juurest troopikamajade juurde viiva laudtee asemele rajati uus tänavakividest tee, mille ehitas Osühing Loretox.

Loomaaias mõlemas sissepääsus uuendati läbipääsusüsteeme ja vahetati välja turnikeed ning tiibväravad. Väravad varustati lugejatega, mis loevad ostetud e-pileteid ka nutiseadmetest. Suviste kassajärjekordade lühendamiseks ja kontaktivaba piletiostu võimaluse pakkumiseks seoti läbipääsusüsteemide uuendamise hange veebimüügi keskkonna arendamisega. Eesmärgiks oli loomaaias e-piletite lahenduse väljatöötamine ja kasutusele võtmine. Tööd teostas Ektaco AS.

Kõrvitsapidu. Foto: Ilja Matusihis

Haridustegevus ja üritused

Covid-19 pandeemia ajal riigis kehtestatud eriolukorra tõttu külastajatele kevadel peaaegu kaks kuud suletud loomaaias leiti haridustegevuse läbiviimiseks uued lahendused. Tavapärase õppeprogrammide ja huviringide tegevuse asemel viidi veebis läbi ringitunde, alustati veebipõhiste loeng-ekskursioonide sarja „Loomaaed elutoas“ ja jagati loomade naturist joonistamise nõuandeid. Olukorrast tingitud pealehakkamine ja uued lahendused võitsid arvukate jälgijate ning kaasalõojate poolehoidu.

Suveks taandunud pandeemia lubas loomaaial taas läbi viia hilisõhtuseid ekskursioone mai lõpust juuli keskpaigani, pakkuda linnulauluõpet mais ja üleriigilise loodusfestivali raames juunis loodusvaatluste maratonil osalemist, kommenteerida külastajatele loomade söötmist ja käitumist, korraldada nahkhiirte vaatlusretki, Eesti looduse päeva raames Veskimetsa loodusraja õppekäike ja Tartu Ülikooli loodusfestivali raames ekskursioone augustis. Aasta lõpus sai teist aastat järjest huvilistele pakkuda adventiaja laupäevadel toimunud videvikuretki kogenud loomaaednike juhendamisel. Huvi loomaaia korraldatud juhendatud tegevuste vastu oli suur, mida näitasid eraldi osalemistasuta rühmade kiire täitumine ja tasuliste eriekskursioonide piletite väljamüümine.

Eesti looduskaitse 110. sünnipäeva ja looduskaitseaastat „Hoia, mida armastad“, sai loomaaed tähistada Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) toetusel valminud ja välja antud

raamatuga. Külastajate loodusteadlikkust mitmekesistav mõtlemis- ja tegutsemisraamat „Väike huviraamat peredele Veskimetsas ja mujal“ on teejuhiks Veskimetsa loodusrajal liikumisel.

Teejuht Veskimetsa loodusrajal liikumiseks. Fotod: Killu Kuuben

KIK-i keskkonnateadlikkuse programmi esitatud taotlus näituse „Väikeste elukate elutähtsad ametid“ koostamiseks oli edukas ja sai rahastuse.

Koostöös Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametiga valmistati ette Eesti vääriselupaiku üldiselt ja Veskimetsa vääriselupaika tutvustav materjal Veskimetsa juurde kavandatud infostendide jaoks.

Loomaaia loodushariduse osakonnas olid praktikal Tallinna Ülikooli, Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli üliõpilased. Loodushariduse spetsialistide ja laste loomaaia töötajate igapäevatööga tegid tutvust mitmed töövarjud.

Loodushariduse osakonna töötajad juhendasid Tallinna Inglise Kolledzi 12. klassi õpilase uurimistööd teemal „Measuring the effectiveness of tiger conservation in two different Tiger Patrol Units in Sumatra“, Risti Põhikooli 8. klassi õpilase loovtööd teemal „Loomaaialoomade elukeskkonna rikastamine Tallinna loomaaia amuuri leopardi (*Panthera pardus orientalis*) näitel“, Tallinna Prantsuse Lütseumi 11. klassi õpilase uurimistööd teemal „Tallinna Loomaaia valgetups-marmosettide elukeskkonna rikastus ja selle mõju nende loomade käitumisele“ ning Tallinna Ülikooli tudengi

bakalaureusetööd „Hallhüljeste käitumine ja nende elutingimused Tallinna loomaia tehiskeskkonnas“.

ÕPPEPROGRAMMID

Koroonapandeemiast tulenenud paus õppeprogrammide läbiviimisel ja kaugtöö võimaldasid loodushariduse spetsialistidel keskenduda õppeprogrammide sisulisele täiendamisele ning loomaia uute ekspositsioonide (Kagu-Aasia troopiline vihmamets ja Tiigriorg) sisuloomele.

Eesti Keskkonnahariduse Ühing tunnustas loomaia 22 õppeprogrammi kvaliteeti tõendava murakamärgiga „Läbimõeldud programm“. Riiklikku õppekava toetavaid õppeprogramme viidi 302 korral läbi kõikidele kooliastmetele ja lasteaedadele. Neist kevadpoolaastal eestikeelseid 19 teemal ja venekeelseid 12 teemal ning sügispoolaastal eestikeelseid 21 teemal ja venekeelseid 9 teemal. Iseseisva õppimisvõimalusena kasutasid õpetajad loomaia külastamisel zookooli töölehti. Erinevatele kooliastmetele pakuti 15 eestikeelset ja 4 venekeelset erinevat töölehte. Populaarsemad olid siiski juhendatud õppeprogrammid, sest nendes osalemist koos transpordikuluga toetas KIK ja pealinn koolide osalemist Tallinna Haridusamet.

HUVIRINGIDE TEGEVUS JA LINNALAAGRID

Kevadpoolaastal tegutses looduskoolis 16 huviringi 203 õpilasega, sh üks eesti-vene ja kaks vene õppekeelega ringi. Sügispoolaastal jätkati 18 huviringiga, sh üks eesti-vene ja neli vene õppekeelega ringi. Ringitöös osales 210 õpilast. Looduskooli huviringidest said osa 4 kuni 6-aastased eelkooliealised lapsed ja kõikide kooliastmete õpilased. Sama nimetusega huviringe tegutses erinevatele kooliastmetele. Noorteklubis tegutsesid 14 kuni 23-aastased loodushuvilised.

Zoologiaring-maailm läbi imetaja silmade	Ökoloogia
Ornitoloogia	Fotograafia
Noored loodusuurijad	Animalistika
Loomasõbrad	Putukaring
Looduse laboratoorium	Noorteklubi
Zooloogia	

Tabel 8

Maailma loomaedade ja akvaariumide assotsiatsiooni WAZA keskkonnaharidusstrateegiasse „Social Change for Conservation“ anti infot Tallinna loomaia huviringide töö kavandamise ja läbiviimise põhimõtetest.

Ringitegevust ei toimunud aprillis ja mais riigis kehtestatud Covid-19 eriolukorra tõttu. Ära tuli jätta ka suvine kavandatud öppelaager. Kahepäevastes linnalaagrites 1.-4. klassi õpilastele osales kokku 222 last.

LASTE LOOMAAED

Erakordsete tingimustega aastal sai laste loomaia asukaid uudistada ainult õuealal, sest laut oli nii loomade kui ka külastajate tervise hoidmise huvides suletud. Laste loomaia liigiline koosseis vähenes nii uut kollektsiooniplaani arvestades kui ka loomade vanuse tõttu. Aastalõpu seisuga oli seal 166 isendit 34 liigist. Kuna laste loomaial on oluline roll looduskooli huviringide töös ja õppeprogrammide läbiviimisel, siis peetakse tähtsaks piisava liigilise mitmekesisuse säilitamist.

ÜRITUSED JA NÄITUSED

Aasta algas traditsiooniliste üritustega. Jaanuarist kuni märtsi esimese nädalavahetuseni toimusid igal laupäeval kommenteeritud tegevused. Külastajatele tutvustati elevantide, amuuri leopardide, jääkarude ja krokodillide söömist ja käitumist. Koostöös Eestimaa Looduse Fondiga avati aasta looma, nahkhiire, aasta. Rahvusvahelistest loomapäevadest tähistati jaanuaris kotkaste kaitse päeva ja veebruari lõpus jääkarupäeva. Kotkaste kaitse päeval korraldati võistlus „Kotkasilm“ ning ekskursioon

kullimäel. Jääkarupäev korraldati koostöös Eesti Polaarklubi, Valgusfestival MTÜ, Škoda jäähalli, Tallinna Teede AS-i, Krah Pipes OÜ ja Tallinna Loomaia Sõprade Seltsiga. Lisaks jääkarude kommenteeritud söötmisele sai jääkarumajas kuulata kliimamuutustele pühendatud ettekandeid polaaraladest ja Arktikast ning jääkarudest. Õues sai osaleda otsimismängus, lumeskulptuuride tahumisel ning ekskursioonil „Ellujäämine jääta“, mis käsitles kliimamuutuste mõju lumekakkudele, hüljestele ja muskusveistele.

Jääkarupäev. Fotod: Inari leiman

Covid-19 pandeemiast tingitud eriolukorra ja loomaia sulgemise ning hilisemate piirangute ajal tutvustati loomi *Facebook Live* vahendusel toimunud ülekannetega „Loomaaed elutoas“. Otseülekannete ajal sai vaatajad kuulda korsakite, faasanite, kaamelite, valgetups-marmosettide, elevantide, hüljeste, kakkude, vööthüäänide, amuuri leopardide ja piisonite tegemistest nii loomaiaas kui looduses. Loomaiaa töötaja ja kunstnik Kadri Roosi andis vaatajatele soovitusi loomade joonistamiseks ning valik otseülekannete ajal valminud töödest leidsid endale omaniku *Facebookis* oksjonil, mille tulu annetati manuli ja sumatra ninasarviku liigikaitse toetuseks looduses.

Loodushariduse päev loomaia sünnipäeval. Fotod: Killu Kuuben

Traditsioonilistest suurüritustest tähistati lastekaitsepäeva 1.06 Facebooki vahendusel toimunud mänguga. Üritustega loomaia jätkati juulis. Küllastajate hajutatuse põhimõtet järgides viidi läbi jäätisepäev juulis ja loodushariduse päev koos koostööpartneritega loomaia sünnipäeval 25.08. Oktoobri lõpus pandi kõrvitsapeoga punkt kevadel alanud kõrvitsate kasvatamise ja kogumise kampaaniale. Kõrvitsapidu sai teoks tänu hoole ja armastusega loomaia jaoks kõrvitsaid kasvatanud sõpruskondadele ja lasteasutustele. Pidul aitasid ette valmistada vabatahtlikud ning lisaks tavapärasele ringkäigule said küllastajad nende jaoks paksunahaliste maja ette üles seatud välinäitusel tutvuda kõrvitsakogustega, mille erinevad loomad aastas ära söövad. Lapsed lustisid sealsamas kokkuveeretatud kõrvitsalabüridis. Detsembrikuine Eestimaa Jõuluvanade Ühenduse külaskäik loomaeda tuli Covid-19 pandeemia ägenemise tõttu ära jätta.

Juulist novembrini jätkati üks kord nädalas loomade söötmise ja käitumise kommenteerimisega. Lisaks loodushariduse spetsialistidele selgitas loomade käitumist ja tutvustas oma tööd ka üks ulukihoidaja. Kuna suveperioodil valiti tutvustamiseks igal nädalal uued loomad, siis anti küllastajatele teadmisi hüäänide, hüljeste, euroopa ja ameerika piisonite, ninasarvikute, elevantide, kulaanide, prževalski hobuste, šimpansite, sudaani maasarvikute, leemurite, kuukabarrade, pesukarude, kaljukitsede,

mägilammaste, lumeleopardide, jääkarude ja kakkude kohta. Detsembris kolisid kommenteeritud tegevused taas veebi.

Rahvusvahelistest loomapäevadest tähistati suvel ja sügisel maailma šimpansite päeva, elevandi-, ninasarviku-, lumeleopardi- ja kakupäeva. Detsembrikuine ahvipäev kavandati pikemalt vältava ahvivaimustuse kuuna ja loomaiaia *Facebooki* kanalisse postitatud videotes sai jälgida pintšetamariinide, šimpansite, valgetups-marmosettide ja jaapani makaakide tegutsemist rikastusvahenditega, mille olid meisterdanud loomaiaia noorteklubi liikmed.

Üle-eestilise loodusvaatluste maratoni raames juunis õpiti tundma veeputukaid ja loomade tegevusjälgi ning Veskimetsa vääriselupaika. Tartu Ülikooli Loodusmuuseumi loodusfestivalil augustis viidi loomaaias läbi varahommikusi ja hilisõhtusi ekskursioone, külastati loomaiaia mesilat ning osaleti Improteatri loomajämmil.

Keskkonnahariduskeskuse fuajees sai vaadata Aleksei Turovski joonistuste näitust „Zoontoloogia“, Tartu Ülikooli loodusmuuseumi näitust „Elurikas Emajõgi“ ja Tallinna Ülikooli keskkonnainstituudi stendinäitus soodest. Loomaiaia sünnipäeval ja loodushariduse päeval 25.08, seati loomaiaia keskkonnahariduskeskuse looduskooli fuajeesse üles püsinäitus „Tallinna loomaiaias elanud eakad loomad“.

Eakate loomade näitus looduskooli fuajees. Foto: Inari Leiman

Külastajad

Loomaaeda külastas 310 993 külastajat. Seda oli 61 048 võrra vähem, kui eelnenud aastal. Covid-19 pandeemiast tingitud eriolukorra ja piirangute tõttu oli loomaaed külastajatele suletud ligikaudu kaks kuud, 26.03-18.05.2020.

Aasta esimesel kahel kuul oli külastajate arv võrreldes eelnenud aastaga tõusuteel, kuid langus saabus käsikäes koroonaviiruse kiire levikuga maailmas. Pärast loomaaia avamist 19. mail saavutas külastajate arv oma kõrgpunkti juulikuus. Väike langus tuli augustis, kuid sügisel elavnenud siseturism kasvatas kolme sügiskuu külastajate arvu võrreldes eelnenud aasta sama perioodiga 36 %.

Loomaaia eeliseks teiste külastuskohtade ees oli ekspositsiooni paiknemine välitingimustes. Riigis kehtestatud piirangute täitmiseks tuli kevadsuvel ja taas detsembri lõpus siseekspositsioonid külastajatele siiski sulgeda. Märtsis korraldati ümber kassade töö ja pileteid sai märtsis kohapeal osta ainult iseteeniduskassadest. Kogu külastuskeskkond varustati kleebiste ja plakatitega, mis tuletasid meelde kehtivaid reegleid ja soovitusi turvaliseks külastuseks. Kevadine loomaaia avamine pärast ligikaudu paarikuust pausi oli emotsionaalne kohtumine nii külastajatele kui ka loomadele ja üksteist koguneti vastastikku uudistama ning koos rõõmustama.

Aasta alguses osales loomaaed Tallinna Ettevõtlusameti turismiosakonna kutsel rahvusvahelisel turismimesil MATKA 2020 Soomes Helsingis. Kohal olime koos Tallinna Linnamuuseumi, Eesti Ajaloomuuseumi, Eesti Kunstimuuseumi, Okupatsioonide ja Vabaduse Muuseumi, Eesti Meremuuseumi, Fotografiska, Proto avastustehase ja Tallinna linna esindusega.

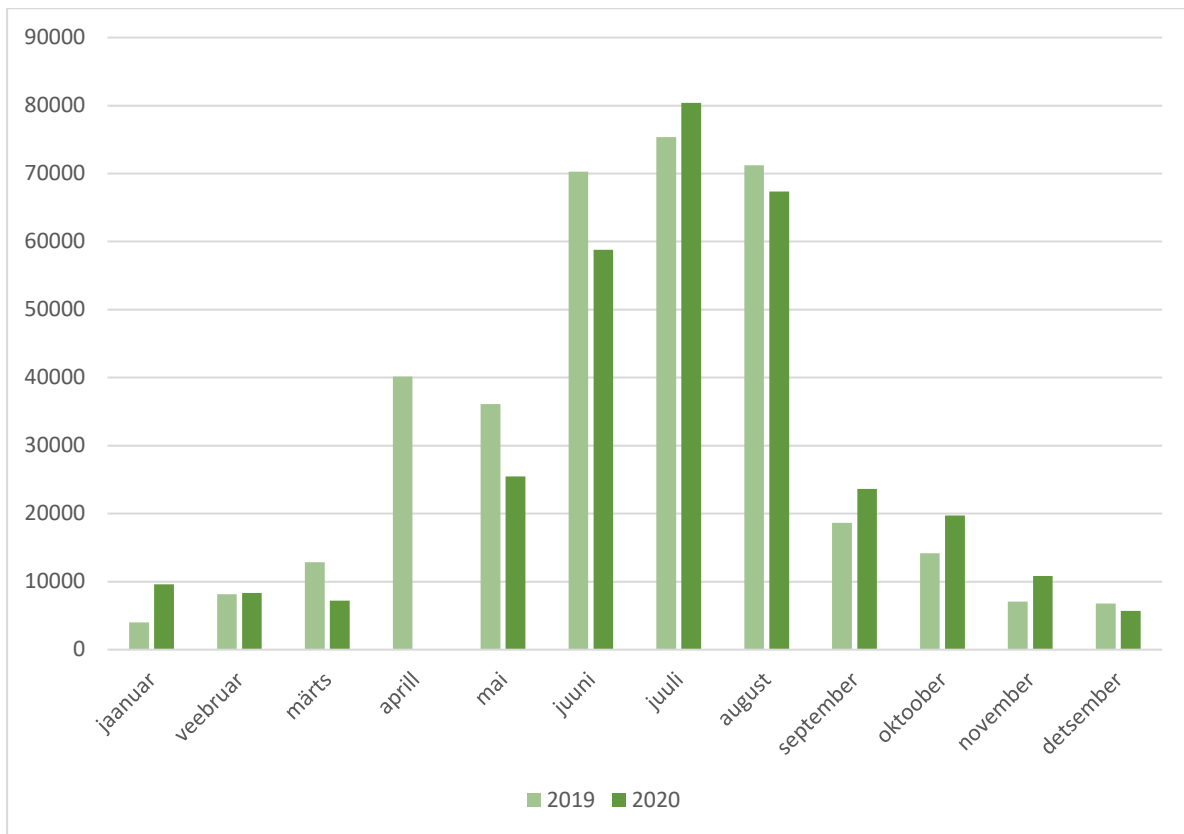
Koroonapandeemiast tingituna vähenes Tallinna 2020. aasta väliskülastajate arv võrreldes 2019. aastaga 73 %. Väliturismi madalseis peegeldus ka loomaaia külastajate arvus. Populaarsed olime endiselt Soome, Venemaa ja Läti turistide hulgas, kuid Soome ja Venemaa turistide arv vähenes mitu korda. Kui 2019. aastal moodustasid Soome turistid loomaaia külastajate koguarvust 7 %, siis 2020. aastal oli nende osakaal ainult 2 %. Perioodil juunist augustini võõrustasime 6705 külastajat Soomest, aasta varem oli see arv 17 822. Venemaa külastajate osakaal moodustas varasema 3 % asemel 1 % ja Läti külastajate osakaal jäi samale tasemele, moodustades külastajate koguarvust 1 %. Välituristide osakaal 2020. aasta külastajate hulgas oli ligikaudu 9 % ehk kaks korda väiksem eelnenud aasta näitajast.

Eestist pärit külastajaid oli ligikaudu 91 % ja nendest üle kahe kolmandiku moodustasid tallinlased. Aasta alguses hakkas loomaaias kehtima perekülastusi soosiv soodushinnaga perepilet Eesti Lasterikaste Perede Liidu perekaardiga külastajatele.

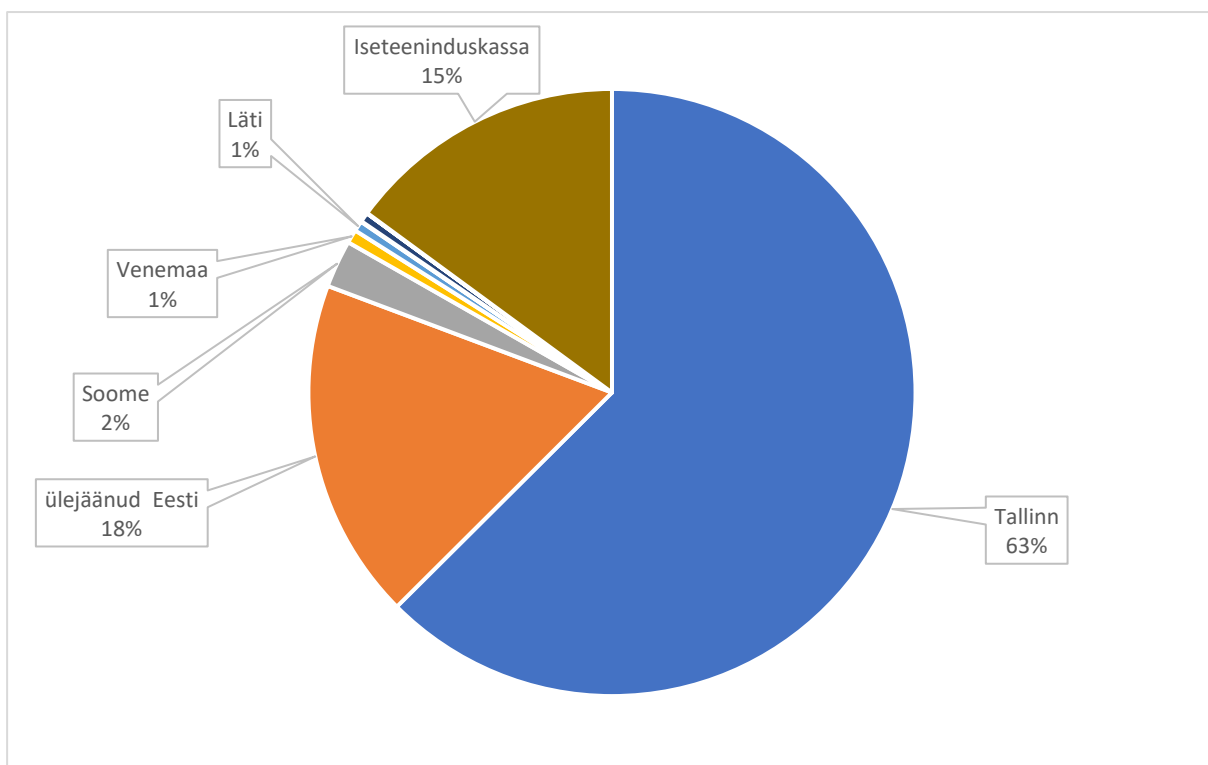
Jätkus koostöö Tallinna Ettevõtlusametiga loomaaia külastamiseks *Tallinn Card*’iga. Peamiselt kasutavad *Tallinn Card*’i võimalusi välituristid ja külastuste arv oli eelnenud aastaga võrreldes ligikaudu kolm korda väiksem. Seevastu suurenes ühispiletitega tehtud külastuste arv. Kogu Rocca al Mare piirkonna külastamist ergutavate Eesti Vabaõhumuuseumi ja Tallinna loomaaia ühiste päeva- ja aastapiletitega tehti 387 külastust rohkem kui 2019. aastal. Eesti Loodusmuuseumi, Tallinna Botaanikaia ja Tallinna loomaaia ühise nn kolmikpiletiga külastati loomaaeda 44 korda rohkem kui eelnenud aastal.

Keskonnahariduskeskuse ruume ja piknikuplatse kasutasid era- ning avaliku ja mittetulundussektori asutused oma ürituste, konverentside ja koolituste läbiviimiseks, tellides loomaaialt lisateenusena juurde ekskursionaalseid ja töötubasid.

Detsembris Turu-Uuringute AS-i läbi viidud tallinlaste rahuloluküsitluse andmete põhjal külastasid loomaaeda kõige enam 25-44 aastased inimesed ja neile järgnes 15-24 aastaste vanuserühm vastavalt 56 % ja 40 %. Esikohal olid külastused laste või lastelastega ja sellele järgnesid külastused täiskasvanud pereliikmetega vastavalt 61 % ja 34 %.

Joonis 5. Külustatavus kuude lõikes 2019 ja 2020

Joonis 6. Külustajad 2020

Päästetud koala. Foto: Taronga Zoo Sydney

Liigikaitse

Loomaia külastajatele avanes 2019. aasta 1. mail võimalus teha loomaia pileti ostmisel ühe euro suurune annetus looduses ohustatud liikide kaitse heaks maailmas. Aasta lõpuks kogunenud 23 933 euroga said kõik annetajad ulatada uuel aastal oma abikäe Austraalia maastikupõlengute katastroofis kannatada saanud ja elupaiga kaotanud loomadele.

Loomaia üleskutse ja kampaania „Aitame koos Austraalia loomi“ kestis 10.01-6.02.2020 ning selle aja jooksul toetas loomaia ja linna annetuskeskkonna kaudu Austraalia loomi 968 annetajat 34 823 euroga. Annetasid eraisikud, ettevõtted ja koolid. Tallinna linn panustas 15 000 eurot ja Tallinna Loomaia Sõprade Selts 6100 eurot. Summale lisati 2020. aasta alguses piletiostul tehtud annetused ja kokku annetati 80 212 eurot. Loomaied kandis summa üle Austraalia Loomaiedade ja Akvaariumite Assotsiatsiooni Looduse Alalhoiu Fondile. Fond jagas toetused edasi Austraalia loomaiedade loomapääste- ja rehabilitatsioonikeskustele, kes ravisid põlengutes kannatada saanud loomi ning

aitasid neid loodusesse tagasi asustada. Algatus puudutas südameid ja tulemus oli liigutav ning imetlust vääriv.

Tallinna loomaaia ja Sihtasutuse Lutreola heategevustoodete müügist ja sihtotstarbelistest rahalistest annetustest koguti liigikaitseprojektide toetuseks kokku 3237,60 eurot. Loomaaia pileti ostmisel tehtud ühe euro suurusi annetusi ohustatud liikide kaitse hüvanguks looduses kogunes 6386,49 eurot.

Teravmökk-ninasarvikute jaoks kogunes heategevustoodete müügist 786,25 eurot, mis antakse Ol Jogi kaitseala toetuseks ja liigikaitse euro annetustest 3193,24 eurot antakse sumatra ninasarvikute ümberasustamiseks varjupaikadesse. Mõlemad summad antakse üle organisatsioonile Save the Rhino. Loomaaia liigikaitse euron kogunenud annetustest 3193,25 eurot antakse manuli uurimiseks Kõrgõzstani looduses organisatsioonile Snow Leopard Trust.

Heategevustoodete müügist lendoravate kaitse ja uurimise toetamiseks kogunes 636,60 eurot, mis antakse üle Eestimaa Looduse Fondile. Euroopa naaritsa liigikaitsetegevuse toetuseks kogunes 1209,73 eurot.

Naaritsapesakond. Foto: Tiit Maran

Eraisikute sihtotstarbelised annetused amuuri tiigrite ja amuuri leopardide heaks summas 605 eurot antakse üle WildCats Conservation Alliance`ile.

WILDCATS
CONSERVATION ALLIANCE

Koostöö

Jätkus koostöö Eesti Maaülikooli veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudiga.

Osaleti Keskkonnaameti ning Tartu Ülikooli loodusmuuseumi ja botaanikaiaia korraldatud üle-eestilistes ettevõtmistes, täiendades Eesti looduse päeva, loodusvaatluste maratoni ja loodusfestivali programmi loomaaia ekskursioonide ja õppekäikudega. Valikut Matsalu loodusfilmide festivali programmi filmidest näidati loomaaia keskkonnahariduskeskuses.

Uusi koostööpartnereid kaasati jääkarupäeva läbiviimiseks. Loodushariduse päeva loomaaia sünnipäeval muutsid sisukamaks Põllumajandusamet, Maksu- ja Tolliamet, Päästeamet, Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond, Tallinna Lastehaigla Toetusfond, Eesti Jahimeeste Selts, Tikkurila AS ning Eestimaa Looduse Fond. Kolmel juulikuul laupäeval oli loomaaias päästeautoga kohal Päästeamet ja Põhja päästkeskuse eksperdid andsid külastajatele nõu hädaolukordades käitumiseks.

DPD Eesti AS andis märkimisväärse panuse kõrvitsakampania ja –peo õnnestumisse, toimetades loomaaeda tasuta transpordiga kohale ligikaudu 30 tonni kõrvitsaid. Üle-eestilise kampania raames kasvatas loomaaiaasukate jaoks kõrvitsaid kokku 365 sõprus- ja kogukonda, kooli ja lasteaeda.

Aasta jooksul panustas loomaaia heaks oma aega ja oskusi 178 vabatahtlikku seitsmest organisatsioonist. Abis käisid Swedbank AS-i, TalTech-i, Telia, Oskuskoolitus OÜ ja Microsoft Eesti töötajad, Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi liikmed ning eraisikud ja MTÜ Estyes rahvusvahelise noortelaagri noored. Vabatahtlike abiga sisustati laste loomaaia õueaedikuid, manuli ja naaritsakompleksi aedikuid, koristati Veskimetsa vääriselupaika ja puhastati seda võõrliikidest, veeti suurest troopikamajast multš välja, koristati bennetti kangurute ja lumeleopardi aedikuid, veeti liiva leemurite aedikusse ning aidati kõrvitsaid laadida ja kõrvitsapidu ette valmistada. Koroonapandeemia ajal valdavalt kaugtööd teinud inimestele oli tööpäev loomaaias rõõmsaks jällenägemiseks ja nii kaudes kui ka sõna otseses tähenduses sööm värsket õhku.

Swedbank AS-i vabatahtlikud lumeleopardi aedikut koristamas. Foto: Kristiina Taits

Loodushariduse osakonna töötajad valisid loomaaia eripreemia saajad välja vabariiklikul õpilastööde konkursil, fotovõistlusel „Vereta jaht“ ja „Eesti Looduse“ fotovõistlusel. Matsalu loodusfilmide festivali rahvusvahelise žürii töös osales loodushariduse osakonna esindaja ja loomaaia eripreemia sai Oliver Goetzli film „Mt Suswa – Life in a Volcano“.

Tallinna Kopli Ametikooli ja Kadaka Põhikooli õpilased käisid praktilisel aednikuõppel aianduse ja heakorra osakonnas.

Klassikalise muusika austajad said augusti kolmel kolmapäeval loomaaias osa traditsioonilistest klassikakolmapäevade kontsertidest, mis toimusid koostöös Pille Lille Muusikute Fondiga. Esinesid sopran Elena Brazhnyk pianist Riina Pikaniga, mezzosopran Kadi Jürgens pianist Piia Paemurruga ning saksofonist Virgo Veldi pianist Tiina Kärblasega. Kui esimeste kontsertide toimumispaigaks valiti ilma tõttu keskkonnahariduskeskus, siis viimasel lubas sume suveõhtu muusikal kõlada veelindude tiigi vaateplatvormil.

Rahvusvahelise koostöö raames saadeti vastavalt liigikaitseprogrammi paljundusplaanile üks isane naarits Hollandisse Gaia Zoosse, üks isane isend Prantsusmaale Zoodyssée loomaparki ning kaks isast ja üks emane naarits Prantsusmaale Calviaci loomaparki.

Organisatsioon ja meie inimesed

Erakordsete olude ja tingimustega koroonapandeemia puhkemise aasta sundis loomaaeda oma senist töökorraldust kohati radikaalselt muutma. Hoolimata Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukorrast ja kõrgest nakkusohust pidid loomad saama söödetud ja hoitud. Korraga koos töötavate inimeste arv pidi riskide vähendamiseks olema võimalikult väike. Kõik sisetellitud teenused pidid toimima.

Õpiti kaugtöö tegemist ja virtuaalsete koosolekute pidamist.

Bronxi loomaaia tiigri nakatumine koroonaviirusega sundis kaslaste talitajad ettevaatusele ning lõvide, amuuti leopardide, lumeleopardide, ilveste, karakalide ja väiksemate kaslaste hooldajad tegid oma toiminguid maskis, kummikinnastes ja kilesussides, desinfitseerisid regulaarselt oma töövahendeid, sissepääsudesse paigaldati desomatid. Samasuguseid ettevaatusabinõusid kasutasid ka primaatide ja naaritsate talitajad.

Keskkonnahariduskeskuse loodushariduse spetsialistid käisid kordamööda abiks vivaariumis söödaloomade eest hoolitsemas ja aitasid troopikamaja akvaariumis koralliskelette puhastada ning laste loomaaias loomade eest hoolitseda.

Koroonaaeg õpetas meid aru saada inimese tähtsusest. Saime aru, kui tore on kolleegi näha ja milline väärtus on ainuüksi teadmisel, et kolleeg on su kõrval.

TÖÖTAJATE HARIDUS JA ARENDAMINE

Koroonapandeemia tõttu jäeti ära välislähetused ja koolitused muutusid veebipõhiseks. Sisekoolitusi korraldada ei saanud ja ära jäänud koolituslähedused pärssisid loomaaia tegevust olukorras, kus tuli täita nõudeid EAZA täisliikmelisuse tagasi saamiseks.

Loodushariduse osakonna töötajad osalesid loodushariduslike rollimängude koolitusel Tartu Loodusmajas, laagrikasvataja osakutse virtuaalkoolitusel, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti keskkonnahariduse mõttekojas, Eesti looduskaitse 110 konverentsil, keskkonnahariduse virtuaalkonverentsil „Hoiu, mida armastad“, täiskasvanuhariduse edendamise ja õppimisvõimaluste avardamise koolitusel ning tutvusid Sagadi looduskooli õppeprogrammide metoodikaga.

Maailma Loomaaedade ja Akvaariumite Assotsiatsiooni (WAZA) iga-aastase konverentsi ning Euroopa Loomaaedade ja Akvaariumite Assotsiatsiooni (EAZA) konverentsi pidamine veebis andis võimaluse osaleda paljudel loomaaednikel.

Liigikaitseuringute keskuse töötajad osalesid rahvusvahelistel konverentsidel ja koolitustel. Osa võeti Saksamaal toimunud liigikaitsegeneetika konverentsist 4th Annual Meeting in Conservation Genetics 2020 ja veebis toimunud loomade heaolu käsitlevast webinaride sarjast EAZA Animal Welfare Webinar Series, EAZA bioloogilise mitmekesisuse genoomika konverentsil EAZA Annual Conference, Biodiversity Genomics 2020 ja loomade registripidajate aastakonverentsist Zoological Registrars Association Annual Conference.

Loomaia erinevate osakondade töötajad osalesid Tallinna Linnakantselei korraldatud erialastel veebikoolitustel.

TUNNUSTUSED

Tallinna loomaia teenetemärgi pälvis loomaia 81. sünnipäeval roomajate töögrupi kuraator Julia Kolpakchi. Julia asus loomaeda tööle kohe pärast keskkooli lõpetamist ja on siin pühendunult töötanud 33 aastat, tegeledes peamiselt kakkude, kotkaste, veelindude ja kahepaiksetega. Koos kolleegidega on ta hea seisnud loomade elamistingimuste ja elukeskkonna paremaks muutmise eest.

Julia Kolpakchi. Foto: Inari Leiman

Teist aastat andis loomaed välja kollegipreemiad ning parimateks kolleegideks valiti aianduse ja heakorra osakonna peaadnik-osakonna juhataja Hannes Maripuu ning loodushariduse spetsialist Marili Tooming.

Marili Tooming. Foto: Inari Leiman

Hannes Maripuu. Foto: Inari Leiman

Aasta teoks valiti Liigikaitsekeskuse uue kaasaegse naaritsakompleksi valmimine, avamine ja loomade sissekolimine. Tänu pühendunud talitajatele ja Tallinna Loomaia Sõprade Seltsi vabatahtlikele sai ette võetud ehituslike apside parandamine ja aedikute sisustamine.

Uus naaritsakompleks.

Loomaia endine kauaaegne direktor Mati Kaal valiti Maailma Loomaegade ja Akvaariumite Assotsiatsiooni WAZA auliikmeks ja Harjumaa 12. aukodanikuks.

Loomaaia omatulud

Loomaaia omatulude täitmine oli 104 % ja omatulu teeniti 1 420 818 eurot. Kavandatust rohkem saadi piletitulu ja tulu ekskursioonide läbiviimisest, ringitegevusest, ehitajate ja rentnike kasutatud kommunaalteenuste eest ja parkimisest. Kavandatust vähem laekus tulu ruumide ja piknikuplatside rendist ning õppeprogrammide ja linnalaagrite läbiviimisest. Neid kõiki mõjutasid Covid-19 pandeemiast põhjustatud piirangud nii tegevuste läbiviimisele kui ka nende korraldamise tingimustele.

Tallinna loomaaed	1 420 818
Loomaaia piletitulu	1 166 931
Teenus/ekskursioonid	15 625
Teenus / loengud	83
Teenus /õppeprogramm	30 130
Teenus / Looduskool	14 825
Teenus / Linnalaager	5 700
Loomaaia muu teenus	390
Kultuuri ruum kasutamine	10 588
Kultuuri muu teenus	16 468
Äriruumi kommunaal	10 452
Muu vara üür ja rent	79 991
Parkimine	40 854
Muud eespoolnimetatamata tulud	28 780

Tabel 9

Tallinna loomaaed arvudes

Seisuga 31.12.2020		
oli loomaaia kollektsoonis	7970	isendit
	362	liigist
nendest	34	liiki laste loomaaias
	83	Punase raamatu liiki (IUCN ohulähedased NT kuni looduses hävinud EW)
	41	EEP (Ohustatud liikide Euroopa programm) liiki
	19	ESB (European Studbook) liiki
	23	looduses sündinud liiki
	1042	sissetulekut
nendest	295	sündi
	747	importi
sealhulgas	506	selgroogsete sissetulekut
nendest	289	selgroogsete sündi
	217	selgroogsete importi
	642	väljaminekut
nendest	582	surma
	60	eksporti
sealhulgas	549	selgroogsete väljaminekut
nendest	489	selgroogsete surma
	60	selgroogsete eksporti

Aastal 2020		
anti loomadele	243	erinevat nimetust sööta ja söödalisandit
	4628	kilogrammi loomaaia aiandis kasvatatud sööta
rõngastati	56	loomaaias vabas looduses pesitsenud lindu
sai Tallinna loomaaed	81	aastaseks
oli loomaaed külastajatele avatud	312	päeva
	54	päeva suletud Covid-19 eriolukorra ja piirangute tõttu
külastas loomaaeda	310 993	inimest
	37	riigist
tehti	19 552	perepiletiga perekülastust
	77 625	külastajat
	1302	Eesti Lasterikaste Perde Liidu perekaardiga külastust
	6160	külastajat
	3665	külastust aastakaartidega (täis, soodus, pere)
	4796	külastajat
	757	külastust kuukaartidega (täis, soodus, pere)
	848	külastajat
	1876	külastust Tallinna Loomaaia ja Eesti Vabaõhumuuseumi ühispiletiga (ühekordne ja aastane perepilet)
	5779	külastajat
	169	külastust Tallinna Loomaaia, Tallinna Botaanikaia ja Eesti Loodusmuuseumi ühispiletiga (ühekordne üksikpilet ja perepilet)
	342	külastajat
	853	külastust Tallinn Cardiga
viidi läbi	254	ekskursiooni
sealhulgas	87	üldekskursiooni
	68	temaatilist ekskursiooni
	31	eriekskursiooni
	52	hilisõhtust ekskursiooni kevadsuvel
	16	videvikuretket talvel
	302	õppeprogrammi koolidele ja lasteaedadele
osales õppeprogrammides	68	Tallinna koolide klassi
osales Zookooli iseseisvas õppes	1753	lasteaia- ja koolilast
	5	linnaaagrit
tegutses	18	loomaaia regulaarset huviringi
toimus	295	üritust
sealhulgas	57	loomade kommenteeritud söötmist ja treenimist
	4	traditsioonilist suurüritust - jääkarupäev, jäätisepäev, loomaaia sünnipäev, kõrvitsapidu
	10	rahvusvahelise loomapäeva tähistamist, sh 3 Facebooki postitustena
	91	laste sünnipäevaprogrammi
	133	eraklientide üritust loomaaia rendipindadel
eksponeeriti Keskkonnahariduskeskuses	4	näitust

